

ความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

ที่ประกาศรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ ถึง ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

โดยเครือข่ายนักวิชาการและองค์กรภาคประชาสังคมในเรื่องการเข้าถึงยา

เครือข่ายนักวิชาการและองค์กรภาคประชาสังคมในเรื่องการเข้าถึงยาได้วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ประกาศรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ ถึง ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ แล้ว และมีความคิดเห็นต่อร่าง พรบ. สิทธิบัตรฉบับนี้ โดยการนำเสนอความคิดเห็นจะแบ่งเป็นสองส่วน คือ ความคิดเห็นส่วนที่ ๑ เป็นความคิดเห็นในภาพรวม และความคิดเห็นส่วนที่ ๒ เป็นความคิดเห็นในรายละเอียดรายมาตรา ที่เครือข่ายนักวิชาการและองค์กรภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยและได้แจ้งเหตุผล พร้อมกับมีข้อเสนอให้แก้ไขปรับปรุง

ความคิดเห็นส่วนที่ ๑: ความคิดเห็นในภาพรวม

ในภาพรวม เครือข่ายนักวิชาการและองค์กรภาคประชาสังคมฯ มีความคิดเห็นที่ร่างพรบ. สิทธิบัตรฉบับนี้ยังคงมุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิบัตรและให้ความสะดวกในการขอรับสิทธิบัตร โดยหวังว่าจะดึงดูดให้มีการลงทุนในประเทศไทยให้มากขึ้น และสร้างแรงจูงใจให้นักประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ร่างพรบ. ฉบับนี้ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบต่อประชาชนและผู้บริโภคอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะผลกระทบด้านสาธารณสุขและการเข้าถึงยาของประชาชน

ทั้งนี้ มีข้อมูลทางวิชาการเชิงประจักษ์หลายชิ้น ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยศึกษาในไทย^๑และระหว่างประเทศ^๒ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบสิทธิบัตรที่เอื้อประโยชน์เฉพาะให้แก่ผู้ทรงสิทธิ จะทำให้เกิดการผูกขาดยาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้าถึงยาและเวชภัณฑ์ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีปัญหาในเรื่องค่าขอรับสิทธิบัตรยาและสิทธิบัตรยาที่ไม่สมควรพิจารณาหรือได้รับสิทธิบัตรจำนวนมาก หรือที่เรียกว่า Ever-greening drug patent^๓ ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการผูกขาดตลาดยาอย่างที่ไม่ควรเกิดขึ้น และประเทศไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายด้านยาสูงเกินความจำเป็นและกลายเป็นภาระด้านงบประมาณ รายงานและงานวิจัยเหล่านั้นได้มีคำแนะนำให้ประเทศต่างๆ ว่าไม่ควรแก้ไขกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาให้มีความเข้มงวดไปกว่าความตกลงว่าด้วยการค้าที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาขององค์การการค้าโลก หรือที่รู้จักในชื่อความตกลงทริปส์ และสนับสนุนให้นำมาตรการการยืดหยุ่นในความตกลงทริปส์มาบัญญัติเป็นกฎหมายของประเทศให้มากที่สุด อีกทั้งต้องมีกลไกที่สามารถใช้มาตรการการยืดหยุ่นดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดด้วย โดยให้คำนึงถึงหลักการที่ต้องให้ความสำคัญต่อเรื่องสุขภาพของประชาชนมาก่อนผลประโยชน์ทางการค้า

^๑ <https://www.hsri.or.th/media/printed-matter/detail/12714>

^๒ <http://www.unsgaccessmeds.org/final-report/>

^๓ <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/3750>

แต่ในร่าง พรบ. สิทธิบัตรที่รับฟังความคิดเห็นฉบับนี้กลับไม่ได้นำเอาคำแนะนำและหลักการเหล่านั้น มาเขียนใส่ไว้ให้มากพอ และยังแก้ไขมาตราที่เป็นมาตรการยืดหยุ่นเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงยาให้ย่อหย่อนและด้อย ประสิทธิภาพลง โดยเฉพาะเรื่องการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐ ทั้งนี้ ประเทศไทยเคยได้รับความชื่นชมจาก ประชาคมโลก จากการที่รัฐบาลไทยตัดสินใจประกาศใช้มาตรการดังกล่าว ส่งผลให้ผู้ป่วยนับล้านคนรอดชีวิตและมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะมาตรการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐทำให้รัฐบาลสามารถจัดหาซื้อสามัญที่ราคาไม่ แพงและมีคุณภาพทัดเทียมมาตรฐานแบบในกับผู้ป่วยจำนวนมากที่จำเป็นต้องใช้ยาเหล่านั้นภายใต้ระบบหลักประกัน สุขภาพของประเทศได้ โดยที่ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิบัตรของยาต้นแบบ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาวิจัยที่ ชี้ให้เห็นว่า การนำมาตราการใช้สิทธิฯ มาใช้ของไทยครั้งนั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการลงทุนอย่างมี นัยสำคัญแต่ประการใด^๔

ยิ่งไปกว่านั้น วิกฤตการระบาดของโรคโควิด ๑๙ ของทั่วโลกในครั้งนี้อย่างสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของ ระบบทรัพย์สินทางปัญญาที่มีต่อระบบสาธารณสุข ในบางประเทศมีการประกาศใช้มาตรการใช้สิทธิตามสิทธิบัตร โดยรัฐ^๕ ประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศได้แก้ไขกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของตนให้สามารถนำมาตราการใช้ สิทธิตามสิทธิบัตรมาใช้ได้สะดวกมากขึ้น^๖ ^๗ ประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลกได้ยื่นข้อเสนอให้สภาความตกลง ทริปส์พิจารณาการระงับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ เพื่อไม่ให้มีการผูกขาดผลิตภัณฑ์ การ ออกแบบผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีต่างๆ ที่จำเป็นต่อการป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคโควิด ๑๙^๘ แต่ในร่าง พรบ. สิทธิบัตรฉบับนี้ ซึ่งร่างขึ้นภายหลังการระบาด กลับสะท้อนให้เห็นว่าขาดมุมมองในเรื่องภัยคุกคามด้าน สาธารณสุข ที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต โดยที่ข้อจำกัดในร่างพรบ. ฉบับนี้อาจทำให้วิกฤตการณ์ด้าน สุขภาพรุนแรงมากยิ่งขึ้น

แม้ว่าในหลักการที่ยกร่างแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่ปรับปรุงกระบวนการพิจารณาค่า ขอรับสิทธิบัตรให้มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งเครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเห็นด้วยกับการให้มีการ ประกาศโฆษณาสองครั้งและระยะเวลาที่ชัดเจนในเรื่องการประกาศโฆษณา และการแก้ไขให้ผู้ประกอบการ ไทยสามารถส่งออกยาและเวชภัณฑ์เมื่อประเทศใดประเทศหนึ่งนำมาตราการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐได้ เพื่อให้ เป็นไปตามมาตรา ๓๑ ทวิแห่งความตกลงทริปส์ แต่เมื่อพิจารณาพิเคราะห์ในรายละเอียดแล้ว กลับพบว่ายังมี ข้อบกพร่องและอาจทำให้มาตรการเหล่านั้นไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้จริง นอกจากนี้ ยังพบว่า หลายมาตราในร่างพรบ. นี้มีทั้งส่วนที่ต้องการแก้ไขและส่วนที่ต้องเพิ่มเติม

^๔ <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/2843?show=full>

^๕ https://medicineslawandpolicy.org/2020/03/covid-19-and-the-come-back-of-compulsory-licensing/?fbclid=IwAR0Im3P42viNznHll3PBWF5H_QFQRK9laBKbr6Lcttol8rQgpzBvvaGebM

^๖ <http://patentblog.kluweriplaw.com/2020/03/24/german-government-plans-possibilities-to-limit-patents-in-view-of-corona-pandemic/?fbclid=IwAR1ANfVgqubbCft7fSmU2RWiauW6IVSptKqcaeQsH3wGfgMapD0JKXZgls>

^๗ <https://www.statnews.com/pharmalot/2020/03/25/canada-compulsory-license-coronavirus-covid19/?fbclid=IwAR29XhAHSgTMvn9y1yBNlgXUIN7yew2diPWiw0IDZEMkf08xGfgd9Pf9PGg>

^๘ <https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/SS/directdoc.aspx?filename=q:/IP/C/W669.pdf&Open=True>

ทั้งนี้ เครือข่ายนักวิชาการและองค์กรภาคประชาสังคมได้สรุปความคิดเห็นที่สำคัญอย่างยิ่งและเรียกร้องให้มีการแก้ไขไว้ดังนี้

๑. การใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐ (compulsory licensing)

เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อความในมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๑/๑ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น และเสนอให้ยกเลิกความดังกล่าว เพราะความในร่างพรบ.ฯ เป็นการสร้างเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคให้เพิ่มมากขึ้น และจะทำให้การประกาศใช้มาตรการใช้สิทธิตามสิทธิ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะและป้องกันหรือบรรเทาความเดือดร้อนของประเทศ เป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ การประกาศใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี การอนุญาตให้ผู้ทรงสิทธิบัตรร้องคัดค้านคำสั่งการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐต่อศาลได้ การอนุญาตให้ผู้ทรงสิทธิบัตรร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐได้หากเหตุการณ์ใช้ได้หมดสิ้นไป การกำหนดให้ค่าตอบแทนที่ค่านึงมูลค่าทางเศรษฐกิจแทนที่จะเป็นเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงการไม่อนุญาตให้มีการโอนสิทธิได้ ทั้งนี้ ถือได้ว่าความในร่าง พรบ. ฉบับแก้ไขนี้เป็นมาตรการที่เข้มงวดเกินไปกว่าความตกลงทริปส์ ขัดต่อเจตจำนงของปฏิญญาโดฮาว่าด้วยความตกลงทริปส์และการสาธารณสุข และยังขัดต่อคำแนะนำขององค์การอนามัยโลกและองค์การสหประชาชาติในเรื่องการเข้าถึงยา รวมถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งองค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๓ ที่เกี่ยวกับสุขภาพ

ทั้งนี้ เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมขอเสนอให้แก้ไขถ้อยความในมาตราที่เกี่ยวข้องซึ่งนำเสนออยู่ในความคิดเห็นส่วนที่ ๒ ซึ่งจะทำได้สามารถนำมาตราการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลามากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มผลิตภัณฑ์ที่จะใช้สิทธิตามสิทธิบัตรให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพิ่มเหตุผลในการที่จะประกาศใช้สิทธิฯ เพิ่มหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจในการประกาศใช้สิทธิฯ และแก้ไขค่าตอบแทนในการใช้สิทธิฯ ให้เป็นไปตามระดับเศรษฐกิจของประเทศผู้ขอใช้สิทธิหรือของประเทศผู้นำเข้า ในกรณีที่เป็นการประกาศใช้สิทธิฯ เพื่อส่งออก

๒. สิ่งที่ไม่สามารถขอรับสิทธิบัตรได้

เครือข่ายนักวิชาการและองค์กรภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙(๔) ของร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็น ซึ่งกำหนดไว้ว่า “วิธีการวินิจฉัย บำบัด และศัลยกรรม เพื่อการรักษาโรคของมนุษย์หรือสัตว์” เป็นการประดิษฐ์ที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง และเสนอให้ใช้คำว่า “วิธีการวินิจฉัย บำบัด ศัลยกรรม หรือการรักษาโรค รวมทั้งการป้องกันและรักษาโรคด้วยยาของมนุษย์หรือสัตว์” แทน เพื่อไม่ให้เกิดความคลุมเครือและการตีความในวิธีการบำบัดว่าหมายถึงการรักษาด้วยหรือไม่ ซึ่งคำว่า “therapeutic method” ในมาตรา ๒๗ ของความตกลงทริปส์มีความหมายถึงการบำบัดและการรักษาอยู่แล้ว อีกทั้งเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าขอบเขตของ “การป้องกันและรักษาโรคด้วยยา” เป็นวิธีหนึ่งของวิธีการรักษาโรคของมนุษย์หรือ

สัตว์อีกด้วย เพราะที่ผ่านมามีคำขอและสิทธิบัตรจำนวนไม่น้อยที่มีข้อถ้อยสิทธิ รายละเอียดการประดิษฐ์ และชื่อ การประดิษฐ์ในเรื่องวิธีการใช้ยาเพื่อรักษาโรค^๙

๓. การประดิษฐ์ที่มีชั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น

แม้ว่าในร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็นไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๗ แต่ภาคประชาสังคม เสนอให้เพิ่มความวรรค ๒ ในมาตรา ๗ ของ พรบ. ฉบับปัจจุบัน เพื่อให้การประดิษฐ์ที่มีชั้นการประดิษฐ์สูงขึ้นมีความชัดเจนและเป็นเครื่องมือให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบฯ ในการพิจารณาคำขอ และป้องกันไม่ให้สิทธิบัตรยาแบบ ever-greening ซึ่งไม่สมควรได้รับสิทธิบัตร และก่อให้เกิดการผูกขาดโดยไม่จำเป็นและบั่นทอนการเข้าถึงยาจำเป็นในราคาที่ไม่แพง ซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำในรายงานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการเข้าถึงยา (Report of the United Nations Secretary-General’s High-Level Panel on Access to Medicines, Promoting Innovation and Access to Health Technologies)^{๑๐}

๔. คุณสมบัติของผู้คัดค้านและอำนาจของอธิบดีในการวินิจฉัยว่าผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิ

เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมคัดค้านการกำหนดให้เพียง “ผู้มีส่วนได้เสียที่เห็นว่าตน มีสิทธิดีกว่าผู้ขอรับสิทธิบัตรตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ หรือคำขอรับสิทธิบัตรไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๔” เท่านั้นที่สามารถคัดค้านคำขอฯ ได้ ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา ๓๒/๒ ของร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็น อีกทั้งยังไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการกำหนดให้อธิบดีเป็นผู้วินิจฉัยว่าผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิหรือไม่ ตามความ ในมาตรา ๓๒/๔ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เพราะการกำหนดให้มีเงื่อนไขและการให้อำนาจแก่อธิบดี ดังกล่าวเป็นการลิดรอนสิทธิของประชาชนในการที่ช่วยตรวจสอบคำขอฯ ซึ่งควรเปิดกว้างโดยให้ว่า “ผู้ใด” แทน

๕. วันที่เริ่มนับอายุสิทธิบัตร

เครือข่ายนักวิชาการและองค์กรภาคประชาสังคมเสนอให้แก้ไขมาตรา ๖/๑ ของร่างพรบ. ที่รับ ฟังความคิดเห็น เพื่อให้วันยื่นคำขอในราชอาณาจักรเป็นวันเดียวกับวันยื่นคำขอครั้งแรก ถ้าผู้ยื่นขอถือสิทธิวันขอยื่น ครั้งแรก ซึ่งจะมีผลต่อการพิจารณาที่ปรากฏอยู่แล้ว ซึ่งจะถือว่าเป็นวันยื่นคำขอที่ผลในราชอาณาจักร ที่จะใช้ เป็นวันที่เริ่มนับอายุสิทธิบัตร

๖. การตรวจสอบคัดกรองคำขอรับสิทธิบัตรและการยกคำขอฯ

เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยกับการลดทอนอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ และอธิบดีลง เช่น การตัดเกณฑ์การพิจารณาโดยใช้มาตรา ๙ ออกไปจากมาตรา ๒๘ และการยกเลิกมาตรา ๓๐ เป็นต้น การตรวจสอบคัดกรองคำขอฯ ตั้งแต่ก่อนประกาศโฆษณาจนถึงก่อนอนุมัติให้สิทธิบัตร ถือว่าเป็น มาตรการที่สำคัญที่ทำให้การพิจารณาคำขอรับสิทธิบัตรมีประสิทธิภาพ ช่วยจัดคำขอฯ ที่ด้อยคุณภาพและการ ผูกขาดที่ไม่สมควรจะเกิดขึ้น และลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจหลังจากการยื่นตรวจสอบการประดิษฐ์ลง

^๙ <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/3750>

^{๑๐} <http://www.unsgaccessmeds.org/final-report/>

นอกจากนี้ การยกเลิกมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตรดังกล่าว ไม่ได้เป็นตามการบัญญัติกฎหมายที่ประชาชนควรมีส่วนร่วม และเกิดขึ้นจากรัฐบาลที่มาจากปฏิวัติรัฐประหารที่ไม่มีความชอบธรรม และไม่ได้ยึดโยงกับประชาชนแต่อย่างใด การยกเลิกมาตรานี้เป็นการลดอำนาจหน้าที่ของอธิบดีลง ซึ่งเป็นอำนาจที่จะป้องกันและขจัดคำขอฯ ที่ด้อยคุณภาพเพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดที่ไม่เป็นธรรม และเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ยื่นขอรับสิทธิบัตร ทั้งนี้ ควรเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของกรมฯ ภายใต้การกำกับดูแลโดยอธิบดี และอธิบดีไม่ควรละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่นี้ แต่ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด

๗. การประกาศโฆษณา การยื่นเอกสารประกอบการพิจารณา การตรวจสอบการประดิษฐ์ และการคัดค้าน

เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเห็นด้วยกับการเสนอให้มีการประกาศโฆษณาสองครั้ง และการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนของการประกาศโฆษณาครั้งแรกและการยื่นตรวจสอบการประดิษฐ์ แต่เสนอให้มีกำหนดให้มีระยะเวลาที่ชัดเจนสำหรับการประกาศโฆษณาครั้งที่สองด้วย โดยที่ควรมีการประกาศโฆษณาครั้งที่สองภายในหนึ่งปีหลังจากวันที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรยื่นคำขอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบการประดิษฐ์ เพื่อแสดงความโปร่งใสและให้โอกาสที่เป็นธรรมให้กับผู้ไม่เห็นด้วยสามารถติดตามและยื่นคำคัดค้านได้ทันเวลา

นอกจากนี้ เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการกำหนดประเภทเอกสารที่จะยื่นประกอบการพิจารณา (third party observation) ก่อนประกาศโฆษณาครั้งที่สอง และระยะเวลาการยื่นเอกสารประกอบการพิจารณาและการยื่นคัดค้าน ตามที่ปรากฏในร่างพรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เพราะเป็นการลิดรอนสิทธิของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับคำขอรับสิทธิบัตร เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมมีความคิดเห็นว่าควรต้องเปิดกว้าง และเสนอให้การยื่นเอกสารประกอบการพิจารณาสามารถกระทำได้ตลอดเวลา ตั้งแต่วันที่ประกาศโฆษณาครั้งแรกไปจนวันที่อนุมัติให้สิทธิบัตร และระยะเวลาการคัดค้านต้องขยายจาก ๙๐ วัน เป็น ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศโฆษณาครั้งที่สอง เพื่อให้การตรวจสอบคำขอฯ พิจารณาด้วยข้อมูลที่รอบด้านมากที่สุด และให้มีเวลาเพียงพอในการเตรียมข้อมูลและเอกสารในการคัดค้าน

ความคิดเห็นส่วนที่ ๒: ความคิดเห็นในรายละเอียดเป็นรายมาตรา

พรบ. สิทธิบัตร ฉบับปัจจุบัน	ความคิดเห็นต่อร่าง พรบ. สิทธิบัตรที่ประกาศรับฟังความคิดเห็น
มาตรา ๖/๑	ใน พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบันไม่มีมาตรา ๖/๑ แต่ได้มีการเสนอเพิ่มเติมในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็นใน เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ยกเลิกความในมาตรา ๖/๑ (๒) ที่ปรากฏอยู่ในร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็น และให้ใช้ความในวรรคต่อไปแทน เพื่อให้วันยื่นคำขอใน

	<p>ราชอาณาจักรเป็นวันเดียวกับวันยื่นคำขอครั้งแรก ถ้าผู้ยื่นขอถือสิทธิวันขอยื่นครั้งแรก ซึ่งจะมีผลต่อการพิจารณางานที่ปรากฏอยู่แล้ว และให้การนับอายุสิทธิบัตรเริ่มตั้งแต่วันยื่นคำขอที่มีผลในราชอาณาจักร ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับมาตรฐานสากลดังที่เป็นอยู่ในสหรัฐอเมริกา^{๑๑}</p> <p>“(๒) ผู้ขอรับสิทธิบัตรได้ระบุนวันยื่นคำขอครั้งแรกในคำขอระหว่างประเทศที่ขอรับความคุ้มครองในราชอาณาจักร หรือผู้ขอรับสิทธิบัตรได้รับอนุญาตให้พ้นสิทธิวันยื่นคำขอครั้งแรกตามมาตรา ๕๕/๗</p> <p>ในกรณีที่มีการขอถือสิทธิวันยื่นคำขอครั้งแรก ให้ถือว่าวันยื่นคำขอครั้งแรกเป็นวันยื่นคำขอรับสิทธิบัตรในราชอาณาจักรเพื่อประโยชน์ในการพิจารณางานที่ปรากฏอยู่แล้วตามมาตรา ๖ และให้วันที่ยื่นคำขอที่มีผลในราชอาณาจักร คือวันขอถือสิทธิวันยื่นคำขอครั้งแรกตามมาตรา ๖ ที่มีผล เพื่อให้อายุสิทธิบัตรนับตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอที่มีผล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด”</p>
<p>มาตรา ๗</p>	<p>ในร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็นไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม แต่เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้เพิ่มความวรรค ๒ ในมาตรา ๗ ของ พรบ. ฉบับปัจจุบันด้วยความในวรรคต่อไป เพื่อให้การประดิษฐ์ที่มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้นมีความชัดเจนและเป็นเครื่องมือให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบฯ ในการพิจารณาคำขอ และป้องกันไม่ให้มีสิทธิบัตรยาแบบ ever-greening^{๑๒} ซึ่งไม่สมควรได้รับสิทธิบัตร และก่อให้เกิดการผูกขาดโดยไม่จำเป็นและบั่นทอนการเข้าถึงยาจำเป็นในราคาที่ไม่แพง ซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำในรายงานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการเข้าถึงยา (Report of the United Nations Secretary-General’s High-Level Panel on Access to Medicines, Promoting Innovation and Access to Health Technologies)^{๑๓}</p> <p>“ทั้งนี้ กรณีที่เป็นเพียงการค้นพบรูปแบบใหม่ของสารที่เป็นที่รู้จักกันอยู่แล้ว ซึ่งไม่มีผลเพิ่มประสิทธิผลของสารนั้น หรือเป็นเพียงการค้นพบคุณสมบัติใหม่ หรือประโยชน์ใหม่ของสารที่เป็นที่รู้จักกันอยู่แล้ว หรือเป็นเพียงการใช้กระบวนการที่รู้จักกันอยู่แล้ว รวมทั้งเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ เว้นแต่กระบวนการดังกล่าวมีผลให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือต้องใช้ตัวทำปฏิกิริยาใหม่อย่างน้อยหนึ่งตัว เพื่อวัตถุประสงค์ของวรรคนี้ เกลือ เอสเทอร์ อีเทอร์ โพลีเมอร์ เมทาบอลไลต์ สารบริสุทธิ์ ขนาดพาคีเลโอโซเมอร์ ส่วนผสมของไอโซเมอร์ สารประกอบเชิงซ้อน ส่วนผสมและอนุพันธ์ทางเคมีอื่นๆ ของสารที่เป็นที่รู้จักกันแล้ว ให้พิจารณาว่าเป็นสารเดียวกัน เว้นแต่จะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล”</p>
<p>มาตรา ๘</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๘(๔) ของร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็น และเสนอให้ใช้ความในวรรคต่อไปแทน เพื่อให้ไม่เกิดความคลุมเครือและการตีความในวิธีการบำบัดว่าหมายถึงการรักษาด้วยหรือไม่ ซึ่งคำว่า “therapeutic method” ในมาตรา ๒๗ ของความตกลงทริปส์มีความหมายถึงการบำบัดและการรักษาอยู่แล้ว อีกทั้ง เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าขอบเขตของ “การป้องกันและรักษาโรคด้วยยา” เป็นวิธีหนึ่งของวิธีการรักษาโรคของมนุษย์หรือสัตว์อีกด้วย เพราะที่ผ่านมามีคำขอและสิทธิบัตรจำนวนมากที่มีข้อถือสิทธิ รายละเอียดการประดิษฐ์ และชื่อการประดิษฐ์ในเรื่องวิธีการใช้ยาเพื่อรักษาโรค</p>

^{๑๑} https://en.m.wikipedia.org/wiki/Term_of_patent

^{๑๒} <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/3750>

^{๑๓} <http://www.unsgaccessmeds.org/final-report/>

	<p>“(๔) วิธีการวินิจฉัย บำบัด ศัลยกรรม หรือการรักษาโรค รวมทั้งการป้องกันและรักษาโรคด้วยยาของมนุษย์หรือสัตว์”</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้แก้ไขมาตรา ๙(๕) ของร่างฯ ที่รับฟังความคิดเห็น โดยตัดคำว่า “การแสวงหาประโยชน์เชิงพาณิชย์” ออก เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการขอลดสิทธิบัตรในการประดิษฐ์ที่ไม่ได้แสวงหาประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ แต่เป็นการประดิษฐ์ที่ขัดหรือมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดี สุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรงได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณียาเสพติดให้โทษ ที่ในอนาคตอาจมีการค้นพบหรือนำมาค้นคว้าวิจัยต่อยอดเป็นยารักษาโรคและจำหน่ายโดยไม่แสวงหากำไรได้ ซึ่งอาจจะทำโดยหน่วยงานรัฐหรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่ถ้าผู้ยื่นขอรับสิทธิบัตรหรือได้รับสิทธิบัตรการประดิษฐ์นั้นไว้ จะเท่ากับเป็นการกีดกันหน่วยงานรัฐหรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้ ขอเสนอใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“(๕) การประดิษฐ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี อนามัย สวัสดิภาพของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง”</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้เพิ่มความในวรรคต่อไปเป็น (๖) ของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะไม่เห็นด้วยกับการอนุญาตให้มีการขอและให้สิทธิบัตรในเรื่องการดำเนินธุรกิจซึ่งเคยปรากฏอยู่ในร่าง พรบ. ที่เปิดรับฟังความคิดเห็นเมื่อ ๓๑ ม.ค. ๒๕๖๑ ถึง ๒๘ ก.พ. ๒๕๖๑ แต่ถูกตัดออกจากร่างฯ ที่รับฟังล่าสุด</p> <p>“(๖) วิธีการดำเนินธุรกิจ”</p>
<p>มาตรา ๑๗/๑</p>	<p>ใน พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบันไม่มีมาตรา ๑๗/๑ แต่ได้มีการเสนอเพิ่มเติมในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ยกเลิกความในวรรค ๒ ของมาตรา ๑๗/๑ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็นในส่วนที่เป็นนิยามของอนุพันธ์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน เพื่อให้มีความสับสนของอนุพันธ์ทางเคมีด้านยา</p> <p>“อนุพันธ์ทางพันธุกรรม” หมายถึง สารชีวเคมีที่ปรากฏขึ้นตามธรรมชาติ อันเป็นผลมาจากการแสดงออกของพันธุกรรม หรือกระบวนการเมตาบอลิซึมของทรัพยากรชีวภาพหรือทรัพยากรพันธุกรรม แม้ว่าจะไม่บรรจุน้ำมันที่มีบทบาทหน้าที่ในการสืบทอดพันธุกรรม”</p>
<p>มาตรา ๒๐</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเห็นด้วยกับความที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น และเสนอให้เพิ่มความต่อท้ายมาตรานี้ด้วยความต่อไปนี้ เพื่อให้มีความชัดเจนว่าสาระสำคัญของการประดิษฐ์ครอบคลุมทั้งรายละเอียดการประดิษฐ์และข้อถือสิทธิ์ด้วย</p> <p>“และขอบเขตของข้อถือสิทธิ์”</p>
<p>มาตรา ๒๔</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยกับความในวรรคสุดท้ายของมาตรา ๒๔ ในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น และเสนอให้ยกเลิกความดังกล่าวและใช้ความต่อไปนี้แทน เพราะเห็นว่าควรคงความเดิมใน พรบ. ฉบับปัจจุบันไว้ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ ควรจะได้รับทราบและเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบ แทนที่จะเป็นอำนาจของอธิบดี</p> <p>“ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดย กฎกระทรวง”</p>

<p>มาตรา ๒๗</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อท้ายวรรคแรกของมาตรา ๒๗ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เพื่อไม่เปิดโอกาสให้มีแก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญโดยผู้ยื่นขอรับสิทธิบัตร ซึ่งจะมีผลต่อการพิจารณาอนุมัติสิทธิบัตร</p> <p>“แต่ต้องไม่เป็นการเพิ่มเติมสาระสำคัญ”</p>
<p>มาตรา ๒๘</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้เพิ่มความในวรรคต่อไปเป็น (๑/๑) ต่อจาก (๑) ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เนื่องจากมาตรานี้เป็นมาตราสำคัญที่จะคัดกรองคำขอรับสิทธิบัตรก่อนที่จะประกาศโฆษณา ซึ่งใน พรบ. ฉบับปัจจุบันได้ระบุมตรา ๙ ไว้ แต่ในร่างได้แก้ไขยกออกไป การนำมาตรา ๙ ซึ่งเป็นการประดิษฐ์ที่ไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิบัตร กลับมาใช้เหมือนเดิมจะสามารถคัดกรองคำขอฯ ที่ขัดกับมาตรา ๙ ออกไป และช่วยให้ภาระงานของผู้ตรวจสอบลดจำนวนลงเสเมื่มีการยื่นตรวจสอบการประดิษฐ์ ลำพังเพียงการพิจารณาคำขอฯ ด้วยมาตรา ๓ และ ๑๗ ไม่เพียงพอ และจะเป็นการเอื้อให้เกิดการผูกขาดโดยไม่จำเป็นเพราะการคุ้มครองจะเริ่มตั้งแต่วันยื่นขอรับสิทธิบัตรในราชอาณาจักร ทั้งนี้ แม้ว่าจะยังไม่ทราบผลว่าคำขอฯ นั้นจะได้รับหรือไม่ได้รับสิทธิบัตร ดังนั้น การพิจารณาด้วยมาตรา ๙ จึงมีความสำคัญ</p> <p>“(๑/๑) สิ่งที่ยื่นขอรับสิทธิบัตรนั้นไม่ขัดต่อมาตรา ๙”</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้เพิ่มความ “(๑/๑)” ในวรรคสองของมาตรา ๒๘ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขในวรรค ๑ ตามที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๒๘/๑</p>	<p>ใน พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบันไม่มีมาตรา ๒๘/๑ แต่ได้มีการเสนอเพิ่มเติมในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น และเสนอให้ยกเลิกความของมาตร ๒๘/๑ ในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เพราะเท่าที่ผ่านมาประชาชนไม่สามารถรับทราบการประกาศโฆษณาได้โดยง่าย และทำให้ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบ วิเคราะห์ และยื่นคำคัดค้านได้ภายใน ๙๐ วันนับจากวันประกาศโฆษณา การประกาศโฆษณาที่ผ่านมากกระทำในลักษณะบันทึกลงในแผ่นซีดี ซึ่งไม่มีกำหนดเวลาชัดเจนที่แผ่นซีดีจะออก และข้อมูลไม่สามารถเผยแพร่สู่สาธารณะได้ ณ วันที่ประกาศโฆษณาได้จริง จึงทำให้ผู้ไม่เห็นด้วยกับคำขอนั้นเสียสิทธิ หากต้องการยื่นคำคัดค้าน และมีผลต่อการตรวจสอบและพิจารณาคำขอรับสิทธิบัตรและประโยชน์ของประชาชนในเรื่องการเข้าถึงยา</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมจึงเสนอให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทนความในมาตรา ๒๘/๑ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>“มาตรา ๒๘/๑ การประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตรตามมาตรา ๒๘ ให้ดำเนินการด้วยวิธีการที่ให้สาธารณะทราบโดยไม่ชักช้า เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาสิบแปดเดือนนับแต่วันยื่นคำขอรับสิทธิบัตรในราชอาณาจักร หรือวันขอถือสิทธิวันยื่นคำขอครั้งแรกตามมาตรา ๖/๑”</p>
<p>มาตรา ๒๙</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้แก้ไขระยะเวลาที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรต้องยื่นตรวจสอบการประดิษฐ์จาก ๓ ปีตามที่ปรากฏในร่างที่รับฟังความคิดเห็น ให้เป็น ๒ ปีนับแต่วันยื่นคำขอฯ ทั้งนี้เพื่อเร่งรัดให้การตรวจสอบเร็วขึ้น และป้องกันไม่ให้เกิดการเรียกร้องให้ขยายอายุสิทธิบัตรมากไปกว่า ๒๐ ปีในการเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยยกเหตุผลการพิจารณาให้</p>

	<p>สิทธิบัตรล่าช้า ซึ่งการขยายอายุสิทธิบัตรมากกว่า ๒๐ ปีขัดต่อความตกลงทริพส์ และคำแนะนำในรายงานขององค์การสหประชาชาติในเรื่องการเข้าถึงยา</p>
<p>มาตรา ๓๐</p>	<p>ในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็นได้ยกเลิกมาตรานี้ตามคำสั่งของ คสช. แต่เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้นำมาตรา ๓๐ ที่เคยมีอยู่ใน พรบ. ก่อนที่จะถูกยกเลิกตามประกาศของ คสช. กลับมาใช้ไว้ดังเดิม เพราะ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) การยกเลิกดังกล่าวไม่ได้เป็นตามการบัญญัติกฎหมายที่ประชาชนควรมีส่วนร่วม และเกิดขึ้นจากรัฐบาลที่ไม่ได้มาจากการรัฐประหารที่ไม่มีความชอบธรรมและไม่ได้ยึดโยงกับประชาชน ๒) นอกจากนี้ มาตรา ๓๐ ยังเป็นมาตราที่สำคัญ ที่ทำให้การพิจารณาคำขอรับสิทธิบัตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะช่วยคัดกรองคำขอฯ ได้อีกชั้นหนึ่งเพิ่มเติมจากมาตรา ๒๘ หลังจากที่มีการประกาศโฆษณาแล้ว ทั้งนี้ จะช่วยให้ขจัดคำขอฯ ที่ด้อยคุณภาพและการผูกขาดที่ไม่สมควรจะเกิดขึ้น ๓) อีกทั้งการยกเลิกมาตรานี้เป็นการลดอำนาจหน้าที่ของอธิบดีลง ซึ่งเป็นอำนาจที่จะป้องกันและขจัดคำขอฯ ที่ด้อยคุณภาพเพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ ควรเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของกรมฯ ภายใต้การกำกับดูแลโดยอธิบดี และอธิบดีไม่ควรละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่นี้ และควรปฏิบัติอย่างเคร่งครัด <p>ความที่เคยปรากฏใน พรบ. ก่อนที่จะถูกยกเลิกโดยคำสั่งของ คสช. และควรนำกลับมาไว้ในมาตรา ๓๐ ดังเดิมมีดังนี้</p> <p>“มาตรา ๓๐ เมื่อได้ประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๘ แล้ว ถ้าปรากฏว่าคำขอรับ สิทธิบัตรไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๔ ให้อธิบดีสั่งยกคำขอรับ สิทธิบัตรและให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตรรวมทั้งผู้คัดค้านในกรณีที่มีการคัดค้านตามมาตรา ๓๑ และให้ประกาศโฆษณาคำสั่งนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง”</p>
<p>มาตรา ๓๑</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมและเสนอให้ยกเลิกความของมาตร ๓๑ ในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เพราะการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวทำให้เกิดการลิดรอนสิทธิของบุคคลอื่นที่ไม่เห็นด้วยกับคำขอรับสิทธิบัตร โดยจำกัดเอกสารที่จะยื่นประกอบการพิจารณาตรวจสอบการประดิษฐ์ให้เหลือเพียงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปรากฏอยู่แล้วตามมาตรา ๖ เท่านั้น แต่ในมาตรา ๓๑ ของ พรบ. ปัจจุบันระบุไว้ให้สามารถยื่นเอกสารที่พิสูจน์ให้เห็นได้ว่าขัดกับมาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๙ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ทั้งนี้ มาตรา ๓๑ ของ พรบ. ฉบับปัจจุบันเป็นมาตราที่สำคัญ ที่ยืนยันสิทธิของสาธารณะในการช่วยตรวจสอบและป้องกันไม่ให้เกิดสิทธิบัตรที่ไม่ควรได้รับการคุ้มครอง ควบคู่ไปกับการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของกรม ทั้งนี้ การยื่นเอกสารประกอบการพิจารณาควรกระทำไปจนกว่าจะมีการอนุมัติคำขอฯ</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมจึงเสนอให้ใช้ความต่อไปนี้แทนความในมาตรา ๓๑ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>“มาตรา ๓๑ เมื่อได้ประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๘ แล้ว บุคคลใดเห็นว่าสิ่งที่ขอรับสิทธิบัตรไม่เป็นการประดิษฐ์ตามมาตรา ๓ หรือคำขอรับสิทธิบัตรใดไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๙ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ อาจยื่นเอกสารหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อใช้</p>

	<p>ประกอบการพิจารณาตรวจสอบการประดิษฐ์ได้ไปจนมีการอนุมัติให้สิทธิบัตรก่อนประกาศโฆษณาตามมาตรา ๓๒/๑ ก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด</p> <p>การยื่นเอกสารหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตรวจสอบการประดิษฐ์กระทำได้หลังจากการประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๘ จนกระทั่งมีการอนุมัติคำขอรับสิทธิบัตร”</p>
<p>มาตรา ๓๒/๑</p>	<p>ใน พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบันไม่มีมาตรา ๓๒/๑ แต่ได้มีการเสนอเพิ่มเติมในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น โดยเสนอยกเลิกมาตรา ๓๒ ใน พรบ. ฉบับปัจจุบันและใช้มาตรา ๓๒/๑ แทน</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมและเสนอให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒/๑ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เพราะ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) มาตรา ๓๒/๑ เปรียบเสมือนตะแกรงคัดกรองคำขอรับสิทธิบัตรขั้นสุดท้ายก่อนอนุมัติให้สิทธิบัตร จึงควรพิจารณาให้ถี่ถ้วนอีกครั้ง โดยพิจารณาว่าสอดคล้องหรือขัดต่อมาตรา ๓ มาตรา ๖ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ หรือไม่ ๒) ในการประกาศโฆษณารั้งที่สอง นอกจากคำขอฯ และเอกสารประกอบที่ผู้ขอยื่นที่จะต้องประกาศโฆษณาแล้ว ยังต้องมีรายงานการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบของกรมด้วย เพื่อแสดงความโปร่งใสและให้สาธารณะสามารถตรวจสอบได้ ๓) ควรมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนว่าจะประกาศโฆษณารั้งที่สอง ภาคประชาสังคมเสนอให้มีระยะเวลาหนึ่งปีนับจากวันที่ผู้ขอฯ ยื่นให้มีการตรวจสอบการประดิษฐ์ ทั้งนี้ เพื่อแสดงความโปร่งใสและให้โอกาสที่เป็นธรรมให้กับผู้ไม่เห็นด้วยสามารถติดตามและยื่นคำคัดค้านได้ทันเวลา และ ๔) การประกาศโฆษณาคำสั่งว่าจะรับจดทะเบียนการประดิษฐ์ และคำสั่งยกคำขอฯ ควรเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง แทนที่จะเป็นไปตามที่อธิบดีประกาศ ซึ่งในร่างที่รับฟังฯ เป็นการให้อำนาจกับอธิบดีมากจนเกินไป <p>ดังนั้น เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมจึงเสนอให้ใช้ความต่อไปนี้แทนความในมาตรา ๓๒/๑ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>“มาตรา ๓๒/๑ เมื่อผู้ขอรับสิทธิบัตรยื่นคำขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการประดิษฐ์ตามมาตรา ๒๙ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจสอบแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำรายงานการตรวจสอบเสนออธิบดี</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ถ้าอธิบดีพิจารณาเห็นว่าสิ่งที่ขอรับสิทธิบัตรเป็นการประดิษฐ์ตามมาตรา ๓ หรือคำขอรับสิทธิบัตรชอบด้วย มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ หรือ มาตรา ๑๘ ให้อธิบดีมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาวาจะรับจดทะเบียนการประดิษฐ์ พร้อมทั้งคำขอรับสิทธิบัตรนั้นและรายงานการตรวจสอบ ภายในหนึ่งปีหลังจากวันที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรยื่นคำขอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบการประดิษฐ์ (๒) ถ้าอธิบดีพิจารณาเห็นว่าสิ่งที่ขอรับสิทธิบัตรไม่เป็นไปตามขอใดของหนึ่งของ (๑) ให้อธิบดีสั่งยกคำขอรับสิทธิบัตรและให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตร <p>การประกาศโฆษณาคำสั่งว่าจะรับจดทะเบียนการประดิษฐ์และคำสั่งยกคำขอรับสิทธิบัตรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง”</p>

<p>มาตรา ๓๒/๒</p>	<p>ใน พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบันไม่มีมาตรา ๓๒/๒ แต่ได้มีการเสนอเพิ่มเติมในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยและเสนอให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒/๒ ของร่างที่รับฟังความคิดเห็น เพราะความที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการลดทอนสิทธิของประชาชนด้วยการกำหนดให้เพียงผู้มีส่วนได้เสียเห็นว่าตนมีสิทธิดีกว่าผู้ขอรับสิทธิบัตรตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ หรือคำขอรับสิทธิบัตรไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๔ สามารถคัดค้านได้ แต่ควรเปิดกว้างโดยใช้ว่า “ผู้ใด” แทน และควรกำหนดให้ระยะเวลาการยื่นคำคัดค้านเป็น ๑๘๐ วัน ไม่ใช่เพียง ๙๐ วัน เพื่อให้มีเวลาเพียงพอในการเตรียมข้อมูลและเอกสารในการคัดค้าน นอกจากนี้ การยื่นเอกสารประกอบคำคัดค้านควรอนุโลมให้เป็นภาษาอังกฤษได้ เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้กันโดยทั่วไป ไม่จำเป็นต้องแปลเป็นภาษาไทย และเป็นภาระให้กับผู้ยื่นคัดค้านที่มีเวลาที่จำกัดเพียง ๑๘๐ วัน ยกเว้นกรณีที่เป็นภาษาอื่น จำเป็นต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยและรับรองเอกสารที่แปล</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมจึงเสนอให้ใช้ความต่อไปนี้แทนความในมาตรา ๓๒/๒ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>“มาตรา ๓๒/๒ เมื่ออธิบดีได้มีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาว่าจะรับจดทะเบียนการประดิษฐ์พร้อมทั้งคำขอรับสิทธิบัตรตามมาตรา ๓๒/๑ แล้ว หากผู้ใดจะยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ แต่ต้องยื่นภายในร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณาตามมาตรา ๓๒/๑</p> <p>เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตร ให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรยื่นคำโต้แย้งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้าน ถ้าผู้ขอรับสิทธิบัตรไม่ยื่นคำโต้แย้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าละทิ้งคำขอรับสิทธิบัตร</p> <p>ในกรณีที่จะต้องส่งเอกสารเป็นภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ให้ผู้คัดค้านหรือผู้โต้แย้ง ส่งเอกสารนั้นพร้อมด้วยคำแปลเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาไทยพร้อมรับรองคำแปลด้วย”</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้เพิ่มความในวรรคต่อไปเป็นมาตรา ๓๒/๒.๑ เพื่อให้การพิจารณาคำคัดค้านเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการโดยองค์คณะผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริงและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน โดยมีการกำหนดกรอบระยะเวลาการพิจารณาอย่างชัดเจน และให้อธิบดีสามารถกำหนดวิธีพิจารณาและหลักเกณฑ์การยื่นคำคัดค้านหรือคำโต้แย้ง การนำพยานหลักฐานมาแสดงหรือแถลงเพิ่มเติม ที่เป็นการเปิดเผยและตรวจสอบได้</p> <p>“มาตรา ๓๒/๒.๑ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคำคัดค้านเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม ในการดำเนินการในการพิจารณาคำคัดค้าน ให้อธิบดีตั้งคณะกรรมการจากผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำขอรับสิทธิบัตรนั้น โดยต้องเป็นบุคคลภายนอกและไม่มีส่วนได้เสียเป็นคณะผู้พิจารณาคำคัดค้านและคำโต้แย้ง และจัดทำรายงานผลการพิจารณาเสนอต่ออธิบดีภายในเก้าสิบวัน</p> <p>วิธีพิจารณาและหลักเกณฑ์การยื่นคำคัดค้านหรือคำโต้แย้ง การนำพยานหลักฐานมาแสดงหรือแถลงเพิ่มเติมให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยต้องกำหนดให้กระบวนการพิจารณาเป็นไปอย่างเปิดเผยและโปร่งใส</p> <p>เมื่อครบเวลาตามมาตรานี้แล้ว ให้อธิบดีแจ้งผลการพิจารณาคัดค้านต่อผู้คัดค้านภายใน ๗ วัน หากผู้คัดค้านไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยคัดค้าน ให้ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์ผลการพิจารณาต่อ</p>
-------------------	---

	คณะกรรมการสิทธิบัตร ภายใน ๖๐ วัน และให้คณะกรรมการสิทธิบัตรพิจารณาคำอุทธรณ์ภายใน ๖๐ วัน และแจ้งผลการอุทธรณ์ภายใน ๗ วัน”
มาตรา ๓๒/๔	เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ตัดคำว่า “ว่าผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิหรือ” ออกจากวรรคหนึ่งในมาตรา ๓๒/๔ ของร่างที่รับฟังความคิดเห็น เพราะเป็นการลิดรอนสิทธิของบุคคลอื่นที่ไม่เห็นด้วยกับคำขอรับสิทธิบัตร และให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๒/๒ ที่เสนอให้แก้ไข
มาตรา ๔๑/๑	ใน พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบันไม่มีมาตรา ๔๑/๑ แต่ได้มีการเสนอเพิ่มเติมในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรค ๓ ในมาตรา ๔๑/๑ ของร่างที่รับฟังฯ เพื่อให้คงการควบคุมเหมือนเดิมในมาตรา ๔๑ ใน พรบ. ฉบับปัจจุบัน และคงความเป็นธรรมในการโอนสิทธิหรือใช้สิทธิไว้ “ในกรณีที่อธิบดีเห็นว่าข้อความใดในสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรขัดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๙ ให้อธิบดีเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่าสัญญานั้นขัดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๙ ให้อธิบดีสั่งไม่รับจดทะเบียนสัญญานั้น เว้นแต่คู่สัญญาจะมีเจตนาให้ส่วนที่สมบูรณ์แห่งสัญญานั้นแยกจากส่วนที่ไม่สมบูรณ์ได้ ในกรณีนั้นอธิบดีจะสั่งรับจดทะเบียนสัญญาบางส่วนก็ได้”
มาตรา ๔๙	เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรค ๒ ของมาตรา ๔๙ ของร่างที่รับฟังความคิดเห็น โดยกำหนดให้จำนวนเจ้าหน้าที่พิจารณาการขอใช้สิทธิไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคนเป็นผู้พิจารณาการขอใช้สิทธิ เพื่อไม่ให้เกิดการพิจารณากระทำโดยเพียงบุคคลเดียว และกำหนดให้มีการพิจารณาภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันขอใช้สิทธิ เพื่อให้ไม่มีประวิงเวลาการพิจารณา ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้ป่วยที่รอที่จะใช้ยาหรือเวชภัณฑ์ ความในวรรค ๒ ของมาตรา ๔๙ ที่เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมมีดังนี้ “เมื่อได้รับคำขอใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้อธิบดีมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคนเป็นผู้พิจารณาการขอใช้สิทธิ ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันขอใช้สิทธิ โดยแจ้งกำหนดวันสอบสวนคำขอไปยังผู้ขอใช้สิทธิ ผู้ทรงสิทธิบัตร และผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร ในการนี้ ให้ส่งสำเนาคำขอไปยังผู้ทรงสิทธิบัตรและผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรด้วย” เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรค ๓ ของมาตรา ๔๙ ของร่างที่รับฟังความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการสอบสวน “รวมทั้งเผยแพร่รายงานการสอบสวนสู่สาธารณะ”
มาตรา ๕๐	เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคแรกของมาตรา ๕๐ เพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินงานเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า โดยให้ความที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้ “มาตรา ๕๐ เมื่ออธิบดีได้รับรายงานจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๙ แล้ว ให้อธิบดีพิจารณารายงานและมีความเห็นภายใน ๗ วัน หากอธิบดีเห็นว่ามิเหตุผลอันสมควรที่จะอนุญาตให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร ให้อธิบดีมีคำสั่งให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรนั้น พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขในการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรและข้อจำกัดสิทธิตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้”

	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ตัดความว่า “ตามวัตถุประสงค์ที่ขออนุญาต” ใน (๑) ของมาตรา ๕๐ ของร่าง พ.ร.บ. ที่รับฟังความคิดเห็น เพราะความตามมาตรา ๕๐(๑) ใน พ.ร.บ. ฉบับปัจจุบันที่เขียนไว้ว่า “(๑) ขอบเขตและระยะเวลาที่อนุญาตต้องไม่เกินกว่าพฤติการณ์อันจำเป็น” ถือว่าเพียงพอแล้ว</p> <p>นอกจากนี้ เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ตัดความในวรรค ๒ ของมาตรา ๕๐ ของร่าง พ.ร.บ. ที่รับฟัง ซึ่งเขียนว่า “ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้เห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะอนุญาตให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร ให้อธิบดีสั่งยกคำขอใช้สิทธินั้น” เนื่องจากเป็นการให้อำนาจแก่อธิบดีโดยไม่จำเป็นในการยกคำขอใช้สิทธิ ทั้งนี้ กรณีการขอใช้สิทธิเป็นการเจรจาตกลงกันระหว่างผู้ทรงสิทธิและผู้ขอใช้สิทธิ หากผู้ทรงสิทธิยินยอม อธิบดีก็ไม่ควรมีอำนาจในการยกคำขอใช้สิทธินั้น</p>
<p>มาตรา ๕๐/๑</p>	<p>ใน พ.ร.บ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบันไม่มีมาตรา ๕๐/๑ แต่ได้มีการเสนอเพิ่มเติมในร่าง พ.ร.บ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้แก้ไขความในตอนท้ายของวรรค ๔ ในมาตรา ๕๐/๑ ของร่าง พ.ร.บ. ที่รับฟังความคิดเห็นจาก “โดยคำนึงถึงมูลค่าทางเศรษฐกิจของการอนุญาตนั้น ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง” เป็น “โดยคำนึงถึงระดับเศรษฐกิจของประเทศ” แทน เพื่อให้การกำหนดค่าตอบแทนเหมาะสมสอดคล้องกับค่าครองชีพของประชาชนและสามารถเข้าถึงยาได้จริง</p>
<p>มาตรา ๕๐ ทวิ</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ตัดความต่อไปนี้ “ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้เห็นสมควรยกเลิกใบอนุญาตให้ใช้สิทธิ ให้อธิบดีมีคำสั่งให้ยกเลิกใบอนุญาตและแจ้งให้ผู้ขอใช้สิทธิ ผู้ทรงสิทธิบัตร และผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่อธิบดีมีคำสั่ง” ซึ่งเป็นความในวรรค ๒ ของมาตรา ๕๐ ทวิของร่าง พ.ร.บ. ที่รับฟังความคิดเห็น เนื่องจากเป็นการให้อำนาจแก่อธิบดีโดยไม่จำเป็นในการยกคำขอใช้สิทธิ ทั้งนี้ กรณีการขอใช้สิทธิเป็นการเจรจาตกลงกันระหว่างผู้ทรงสิทธิและผู้ขอใช้สิทธิ หากผู้ทรงสิทธิยินยอม อธิบดีก็ไม่ควรมีอำนาจในการยกคำขอใช้สิทธินั้น</p>
<p>มาตรา ๕๑</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความในมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๑/๑ ของร่าง พ.ร.บ. ที่รับฟังความคิดเห็น ซึ่งใน พ.ร.บ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบัน ไม่มีมาตรา ๕/๑ แต่ได้มีการเสนอเพิ่มเติมในร่าง พ.ร.บ. ที่รับฟังความคิดเห็น เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ยกเลิกความดังกล่าว เพราะ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ความในร่าง พ.ร.บ. ที่รับฟังความคิดเห็นเป็นการสร้างเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคให้เพิ่มมากขึ้น และทำให้การประกาศใช้มาตรการใช้สิทธิตามสิทธิ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะและป้องกันหรือบรรเทาความเดือดร้อนของประเทศ เป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น ๒) ความดังกล่าวขัดต่อเจตจำนงของปฏิญญาโตฮาว่าด้วยความตกลงทริปส์และการสาธารณสุข และยังขัดต่อคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก องค์การสหประชาชาติ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกภาคี ๓) ความในร่าง พ.ร.บ. ที่รับฟังความคิดเห็นฉบับนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ร่างให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ทางการค้ามากกว่าสาธารณะประโยชน์ โดยจะเห็นได้จากที่เสนอให้การประกาศใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี การอนุญาตให้ผู้ทรงสิทธิบัตรร้องคัดค้านคำสั่งฯ ต่อศาลได้ การอนุญาตให้ผู้ทรงสิทธิร้องขอต่อ

	<p>ศาลให้ยกเลิกการใช้สิทธิเหนือสิทธิบัตรโดยรัฐได้ หากเหตุการณ์ใช้ได้หมดสิ้นไป ค่าตอบแทนที่ค่านึงมูลค่าทางเศรษฐกิจแทนที่จะเป็นเศรษฐกิจฐานะของประเทศ รวมถึงไม่อนุญาตให้มีการโอนสิทธิได้</p> <p>๔) การแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรานี้ ที่เกี่ยวกับการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐ ควรเป็นไปเพิ่มส่งเสริมให้การใช้มาตรการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถนำมาตรการยืดหยุ่นนำมาใช้ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาได้ทันที่และไม่ล่าช้า ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามความตกลงทริปส์ เจตจำนงค์ของปฏิญญาโดฮาว่าด้วยความตกลงทริปส์และการสาธารณสุข เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และคำแนะนำในรายงานการเข้าถึงยาขององค์การสหประชาชาติ</p> <p>๕) อีกทั้งในภาวะวิกฤตโควิด ๑๙ ประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด ประเทศที่กำลังพัฒนา หรือแม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ยังเสนอหรือได้แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาให้สามารถนำการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐมาใช้ได้สะดวกและไม่มีอุปสรรค รวมถึงไปถึงได้มีการยื่นข้อเสนอต่อสภาความตกลงทริปส์ขององค์การการค้าโลก ให้พิจารณาและมีมติระงับการบังคับใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในกลุ่มประเทศสมาชิก เพื่อไม่ให้มีการผูกขาดด้วยทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ และแก้ไขปัญหาการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีเพื่อการป้องกันควบคุม และรักษาโรคโควิด ๑๙ ความในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็นฉบับนี้ขัดแย้งและสวนทางกับสิ่งที่เกิดขึ้นในภาวะปัจจุบัน ซึ่งมีแนวโน้มว่าวิกฤตที่ไม่คาดคิดและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงในวงกว้างเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต การที่แก้ไขเพิ่มเติม พรบ. สิทธิบัตร โดยเฉพาะในเรื่องการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐ ขาดความระมัดระวังและไม่ได้คำนึงผลกระทบจากวิกฤตด้านสาธารณสุขที่จะเกิดขึ้น และกรณีโควิด ๑๙ ได้เป็นตัวอย่างให้เห็นแล้ว</p> <p>ดังนั้น เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมจึงเสนอให้ใช้ความต่อไปนี้แทนความในมาตรา ๕๑ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>“มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการประกอบกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ หรือการสงวนรักษาหรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม หรือป้องกันหรือบรรเทาการขาดแคลนอาหาร ยา เภสัชเคมีภัณฑ์ สิ่งอุปโภคบริโภคอย่างอื่นอย่างรุนแรงหรือสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเทคโนโลยีของสิ่งประดิษฐ์นั้น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีคำสั่งว่าผู้ทรงสิทธิบัตรฝ่าฝืนบทบัญญัติใดของกฎหมายแข่งขันทางการค้าอันเป็นผลให้เกิดอุปสรรคต่อการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข กระทบกรวม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจใช้สิทธิตามสิทธิบัตรอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๓๖ โดยกระทำการดังกล่าวเองหรือให้บุคคลอื่นกระทำแทน</p> <p>ในการใช้สิทธิดังกล่าว จะต้องเสียค่าตอบแทนแก่ผู้ทรงสิทธิบัตร หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ สิทธิของผู้สิทธิบัตรตามมาตรา ๕๐/๑ วรรคสอง โดยให้กระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามวรรคหนึ่งกำหนดค่าตอบแทน เงื่อนไขในการใช้สิทธิตามสิทธิบัตร และขอจำกัดสิทธิตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ขอบเขตและระยะเวลาที่อนุญาตต้องไม่เกินกว่าพฤติการณ์อันจำเป็นตามวัตถุประสงค์ที่แห่งการใช้สิทธินั้น</p>
--	--

(๒) ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิที่จะอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตรายอื่นใช้สิทธิตามสิทธิบัตรของตนด้วยก็ได้

(๓) กระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นที่กระทำการแทนกระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไม่มีสิทธิโอนใบอนุญาตให้แก่บุคคลอื่น เว้นแต่จะโอนกิจการหรือชื่อเสียงในทางการค้าโดยเฉพาะในสวนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สิทธินั้นด้วย

(๔) การอนุญาตจะต้องมุ่งสนองความต้องการของประชาชนภายในราชอาณาจักรเป็นสำคัญ เว้นแต่เป็นไปตามมาตรา ๕๑/๑

(๕) คัดตอบแทนที่กำหนดจะต้องเพียงพอต่อพฤติกรรมแห่งกรณี โดยคำนึงระดับเศรษฐกิจฐานะของประเทศผู้ขอใช้สิทธิ เว้นแต่เป็นการใช้สิทธิเพื่อนำเข้าเภสัชภัณฑ์ ซึ่งไม่มีหรือมีศักยภาพในการผลิตเภสัชภัณฑ์นั้นในราชอาณาจักรไม่เพียงพอ และผู้ทรงสิทธิบัตรได้รับคัดตอบแทนสำหรับเภสัชภัณฑ์นั้นในประเทศผู้ส่งออกแล้ว

การใช้สิทธิดังกล่าวใหม่ผลบังคับใช้ตั้งแต่กระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ออกประกาศเพื่อบังคับใช้สิทธิพร้อมกำหนดคัดตอบแทน เงื่อนไข ข้อจำกัดสิทธิ

ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของกระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เกี่ยวกับจำนวนคัดตอบแทนต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่กระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐออกคำสั่ง และให้คณะกรรมการพิจารณาภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่รับคำอุทธรณ์”

เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ใช้ความในวรรคต่อไปแทนความในมาตรา ๕๑/๑ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น เพื่อให้การประกาศการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรเพื่อการส่งออกดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา อันจะเป็นประโยชน์และบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประเทศที่ต้องการยาและเวชภัณฑ์ แต่ขาดศักยภาพในการผลิตได้เอง ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อเจตจำนงค้ำของปฏิญญาโตฮาฯ แต่ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมในร่างที่รับฟัง จะทำให้เจตจำนงดังกล่าวไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริงหรือเกิดขึ้นได้ยาก เพราะการกำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี การกำหนดให้เฉพาะกระทรวง ทบวง กรม ประกาศใช้ได้ แทนที่จะเปิดกว้างให้หน่วยงานรัฐอื่นๆ ประกาศใช้ได้ด้วย คัดตอบแทนที่คำนึงมูลค่าทางเศรษฐกิจ แทนที่จะเป็นเศรษฐกิจฐานะของประเทศที่จะนำเข้า

“มาตรา ๕๑/๑ ในกรณีที่เกิดความขาดแคลนเภสัชภัณฑ์ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดหรือประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก ซึ่งไม่มีหรือมีศักยภาพในการผลิตเภสัชภัณฑ์ไม่เพียงพอ และประเทศนั้นได้แจ้งความประสงค์ที่จะนำเข้าเภสัชภัณฑ์ต่อองค์การการค้าโลกแล้ว กระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจใช้สิทธิตามสิทธิบัตรอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๓๖ เพื่อผลิตและส่งออกเภสัชภัณฑ์ไปยังประเทศผู้นำเข้าที่ได้แจ้งความประสงค์ไว้ โดยกระทำการดังกล่าวเองหรือให้บุคคลอื่นกระทำแทน ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่เกิดภาวะฉุกเฉินในประเทศผู้นำเข้า หรือสถานการณ์เร่งด่วนอย่างที่สุดอื่นๆ หรือเป็นการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ กระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตใช้สิทธิตามสิทธิบัตรจากผู้ทรงสิทธิบัตรก่อน

ในการใช้สิทธิดังกล่าว จะต้องเสียคัดตอบแทนแก่ผู้ทรงสิทธิบัตร หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามมาตรา ๕๐/๑ วรรคสอง โดยให้กระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามวรรคหนึ่งกำหนดคัดตอบแทน เงื่อนไขในการใช้สิทธิตามสิทธิบัตร และข้อจำกัดสิทธิตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

	<p>(๑) ขอบเขตและระยะเวลาที่อนุญาตต้องไม่เกินกว่าพฤติการณ์อันจำเป็นเมื่อผลิตและส่งออก เกษัตริย์ตามปริมาณที่ประเทศผู้นำเขาได้แจ้งไว้ต่อองค์การการค้าโลก</p> <p>(๒) ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิที่จะอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตรายอื่นใช้สิทธิตามสิทธิบัตรของตนด้วยก็ได้</p> <p>(๓) กระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือบุคคลอื่นที่กระทำการแทนกระทรวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไม่มีสิทธิโอนใบอนุญาตให้แก่บุคคลอื่น เว้นแต่จะโอนกิจการหรือชื่อเสียง ในทางการค้า โดยเฉพาะในสวนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สิทธินั้นด้วย</p> <p>(๔) คัดตอบแทนที่กำหนดจะต้องเพียงพอต่อพฤติการณ์แห่งกรณี โดยพิจารณาจากระดับเศรษฐกิจฐานะของประเทศการพัฒนาของประเทศผู้นำเข้า</p> <p>การดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้นำมาตรา ๕๑ วรรคสามและวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม”</p>
<p>มาตรา ๕๑/๒</p>	<p>ใน พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบันไม่มีมาตรา ๕๑/๒ แต่ได้มีการเสนอเพิ่มเติมในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ยกเลิกความมาตรา ๕๑/๒ ของร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็นทั้งหมด เนื่องจากได้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๑/๑ ตามข้างต้น</p>
<p>ส่วนที่ ๗ มาตรการ สำหรับ สิทธิบัตรยา</p>	<p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้เพิ่มความต่อไปนี ซึ่งเคยเป็น “ส่วนที่ ๗ มาตรการสำหรับสิทธิบัตรยา” ตั้งแต่มาตรา ๕๕ ทวิ ถึงมาตรา ๕๕ ฉ ซึ่งเคยปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมตาม พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ กลับมาใส่ในร่าง พรบ. ที่รับฟังความคิดเห็น โดยปรับความในรายละเอียดให้สอดคล้องกับมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ความในส่วนที่ ๗ มาตรการสำหรับสิทธิบัตรยา มาตรา ๕๕ ทวิ มีดังนี้</p> <p>“มาตรา ๕๕ ทวิ ผู้ทรงสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ยาหรือกรรมวิธีเกี่ยวกับยาหรือสิ่งผสมของยาต้องแจ้งข้อมูลหรือส่งเอกสารเกี่ยวกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ราคาขายยาที่ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิบัตรในประเทศที่คณะกรรมการสิทธิบัตรยา กำหนด</p> <p>(๒) ต้นทุนการผลิตและการจำหน่ายยาที่ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิบัตรที่ผู้ทรงสิทธิบัตรทราบหรือที่อยู่ในความควบคุมของผู้ทรงสิทธิบัตรตามที่คณะกรรมการสิทธิบัตรยากำหนด</p> <p>(๓) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ยาหรือกรรมวิธีเกี่ยวกับยาหรือสิ่งผสมของยาในราชอาณาจักร (ถ้ามี)</p> <p>การแจ้งตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา ๕๕ ตริ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการสิทธิบัตรยา” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมทะเบียนการค้า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาและผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินหกคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในภาคเอกชนอย่างน้อยสามคน และอธิบดีกรมการค้าภายในเป็นกรรมการและเลขานุการ</p>

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ มาใช้บังคับแก่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยอนุโลม

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมตามมาตรา ๖๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการสิทธิบัตรยาโดยอนุโลม

มาตรา ๕๕ จัตวา คณะกรรมการสิทธิบัตรยาที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตามและเปรียบเทียบราคายาที่ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิบัตรกับราคายาที่อยู่ในกลุ่มของการบำบัดรักษาเดียวกันซึ่งไม่ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิบัตร

(๒) ดำเนินการตามมาตรา ๕๕ เบื้องในกรณีที่ไม่มีการขายผลิตภัณฑ์ยาที่ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิบัตรดังกล่าวหรือมีการขายผลิตภัณฑ์ยาดังกล่าวในราคาสูงเกินสมควรหรือขึ้นราคาผลิตภัณฑ์ยาดังกล่าวสูงกว่าอัตราการเพิ่มของดัชนีราคาผู้บริโภคโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือผลิตภัณฑ์ยาดังกล่าวมีไม่พอสองความต้องการของประชาชนภายในราชอาณาจักรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๓) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายด้านสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ยาหรือกรรมวิธีเกี่ยวกับยาหรือสิ่งผสมของยารวมทั้งนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาหรือกรรมวิธีเกี่ยวกับยาหรือสิ่งผสมของยา

(๔) พิจารณากำหนดระเบียบเกี่ยวกับการให้เงินอุดหนุนแก่การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาหรือกรรมวิธีเกี่ยวกับยาหรือสิ่งผสมของยาโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งนอกจากคณะกรรมการสิทธิบัตรยาจะพิจารณาข้อมูลและเอกสารที่ผู้ทรงสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ยาหรือกรรมวิธีเกี่ยวกับยาหรือสิ่งผสมของยาแจ้งตามมาตรา ๕๕ ทวิแล้ว คณะกรรมการสิทธิบัตรยาที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ทรงสิทธิบัตรดังกล่าวผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรนั้นหรือบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นหรือให้ส่งข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องได้

มาตรา ๕๕ เบื้อง ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิบัตรยาเห็นว่าไม่มีการขายผลิตภัณฑ์ยาที่ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิบัตรหรือมีการขายผลิตภัณฑ์ยาดังกล่าวในราคาสูงเกินสมควรหรือขึ้นราคาผลิตภัณฑ์ยาดังกล่าวสูงกว่าอัตราการเพิ่มของดัชนีราคาผู้บริโภคโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือผลิตภัณฑ์ยาดังกล่าวมีไม่พอสองความต้องการของประชาชนภายในราชอาณาจักรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้คณะกรรมการสิทธิบัตรยาที่มีอำนาจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งให้คณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาดพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด

(๒) แจ้งให้อธิบดีพิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๔๖ ทวิ

มาตรา ๕๕ ฉ ก่อนที่จะมีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๕๕ เบื้องให้คณะกรรมการสิทธิบัตรยาแจ้งให้ผู้ทรงสิทธิบัตรและบุคคลที่มีส่วนได้เสียทราบและให้โอกาสบุคคลดังกล่าวแสดงข้อมูล ข้อเท็จจริงและเหตุผลสนับสนุนหรือคัดค้านการดำเนินการดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

	<p>ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการสิทธิบัตรยาจะแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสิทธิบัตรยามอบหมายก็ได้และให้นำความในมาตรา ๖๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม”</p>
<p>มาตรา ๖๖</p>	<p>ในร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็นไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม แต่เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๖ ของ พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบัน เพื่อให้คณะกรรมการสิทธิบัตรมีหน้าที่ที่ต้องกำกับดูแลทั้งในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้ยื่นคำขอ ผู้คัดค้าน ผู้ทรงสิทธิบัตรและผู้บริโภคได้เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น โดยให้มีนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณา และให้มีความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในเรื่องที่มาและกระบวนการพิจารณา และให้สอดคล้องกับส่วนที่ ๗ มาตราการสำหรับสิทธิบัตรยา ที่เคยถูกยกเลิกและภาคประชาสังคมได้เสนอให้นำกลับมาใส่ไว้ ทั้งนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนนี้ ควรสอดคล้องกับมาตราอื่นๆ ในร่าง พรบ. ฉบับแก้ไขฉบับนี้</p> <p>เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมเสนอให้ใช้ความต่อไปนี้แทนความในมาตรา ๖๖ แห่ง พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบัน</p> <p>“มาตรา ๖๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการสิทธิบัตร” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เกษตรศาสตร์ เกษษศาสตร์ เกษษสาธารณสุข สาธารณสุขศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข และนิติศาสตร์ และการคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>ให้มีกรรมการสรรหาประกอบด้วยอธิบดีหรือตัวแทนกรมทรัพย์สินทางปัญญา ประธานสภาอุตสาหกรรม ประธานสภาเภสัชกรรม ประธานสภาเกษตรแห่งชาติ ตัวแทนคณบดีนิติศาสตร์ ตัวแทนสมาคมคุ้มครองผู้บริโภค ตัวแทนเครือข่ายผู้ป่วย โดยให้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนและภาคประชาสังคมจำนวนไม่เกินยี่สิบสี่คน เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้แต่งตั้งไม่เกินสิบสองคน โดยต้องมีภาคประชาสังคมไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>ทั้งนี้ก่อนเสนอชื่อคณะกรรมการต่อคณะรัฐมนตรี ให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาประกาศรายชื่อต่อสาธารณะ เพื่อเปิดให้มีการเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาแต่งตั้งภายใน ๓๐ วัน คณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคลใดเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการก็ได้”</p>
<p>มาตรา ๖๗</p>	<p>ในร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็นไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม แต่เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องคณะกรรมการสิทธิบัตร เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมจึงเสนอให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๗ ของ พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบัน และเสนอให้ใช้ความต่อไปนี้แทนความในมาตรา ๖๗ แห่ง พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบัน</p> <p>“มาตรา ๖๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

	<p>(๕) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ</p> <p>(๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ</p> <p>(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้างจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชนเพราะทุจริตต่อหน้าที่ ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๙) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการบริหาร กรรมการ กรรมการอิสระ หรือผู้ถือหุ้น อันเกี่ยวพันกับบริษัท หรืออุตสาหกรรมทางหนึ่งทางใดที่ได้มีการยื่นขอรับสิทธิบัตรไว้ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา อันเป็นไปในทางผลประโยชน์ทับซ้อนในการพิจารณาตามมาตรา ๗๑ เว้นแต่บุคคลเช่นนั้นจะพ้นจากความเกี่ยวพันมาแล้วเกินกว่าห้าปี”</p>
<p>มาตรา ๖๙</p>	<p>ในร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็นไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม แต่เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องคณะกรรมการสิทธิบัตร เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมจึงเสนอให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทนความในมาตรา ๖๙ แห่ง พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบัน</p> <p>“มาตรา ๖๙ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก</p> <p>กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>ในการประชุมแต่ละระเบียบวาระ ต้องมีการประกาศการมีส่วนร่วมได้เสียของกรรมการเป็นลายลักษณ์อักษร”</p>
<p>มาตรา ๗๐</p>	<p>ในร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็นไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม แต่เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องคณะกรรมการสิทธิบัตร เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมจึงเสนอให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทนความในมาตรา ๗๐ แห่ง พรบ. สิทธิบัตรฉบับปัจจุบัน</p> <p>“มาตรา ๗๐ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก</p> <p>กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>ในการประชุมแต่ละระเบียบวาระ ต้องมีการประกาศการมีส่วนร่วมได้เสียของกรรมการเป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้</p> <p>(๑) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(๒) วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของอธิบดีเกี่ยวกับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรตามมาตรา ๗๒</p>

	<p>(๓) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(๔) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิบัตรหรือนุสิทธิบัตรตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย”</p>
มาตรา ๗๒	<p>ในร่าง พรบ.ฯ ที่รับฟังความคิดเห็นไม่มีการแก้ไขเพิ่ม แต่เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องคณะกรรมการสิทธิบัตร เครือข่ายนักวิชาการและภาคประชาสังคมจึงเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดมาตราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในมาตรา ๗๒</p>